

Επεξηγηματικό σημείωμα που συνοδεύει την πρόταση αναθεώρησης των κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του περιβάλλοντος και της ενέργειας 2014-2020¹

Η Επιτροπή δημοσιεύει προς διαβούλευση πρόταση για την αναθεώρηση των κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του περιβάλλοντος και της ενέργειας για την περίοδο 2014-2020 (στο εξής: **ΚΓΕΠΕ**). Οι πολίτες και τα ενδιαφερόμενα μέρη καλούνται να διατυπώσουν απόψεις σχετικά με την παρούσα πρόταση και τον τρόπο με τον οποίο οι αναθεωρημένες κατευθυντήριες γραμμές θα συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων της Πράσινης Συμφωνίας της ΕΕ για ουδέτερο ισοζύγιο διοξειδίου του άνθρακα, αποδοτική χρήση της ενέργειας και των πόρων και κυκλικότητα, μείωση της ρύπανσης και βιοποικιλότητα με οικονομικά αποδοτικό τρόπο και, παράλληλα, με περιορισμό πιθανών στρεβλώσεων του ανταγωνισμού. Η δημόσια διαβούλευση θα διαρκέσει οκτώ εβδομάδες. Επιπλέον, όπως ανακοινώθηκε ήδη στην αρχική εκτίμηση των επιπτώσεων, θα πραγματοποιηθεί συνεδρίαση με τα κράτη μέλη προκειμένου να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με το σχέδιο κατευθυντήριων γραμμών που προτείνεται για διαβούλευση. Οι πληροφορίες που θα συγκεντρωθούν μέσω αυτής της δημόσιας διαβούλευσης θα ληφθούν υπόψη κατά την εκτίμηση επιπτώσεων στην οποία θα βασιστεί η αναθεώρηση.

Τον Νοέμβριο του 2020 η Επιτροπή δημοσίευσε την αρχική εκτίμηση των επιπτώσεων για να ενημερώσει τους πολίτες και τα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με την πρωτοβουλία αναθεώρησης των ΚΓΕΠΕ και δρομολόγησε ανοικτή δημόσια διαβούλευση βάσει ερωτηματολογίου για τη συγκέντρωση παρατηρήσεων από τα ενδιαφερόμενα μέρη με σκοπό την τροφοδότηση της αναθεώρησης. Ταυτόχρονα, η ΓΔ Ανταγωνισμού δημοσίευσε πανευρωπαϊκή πρόσκληση υποβολής προτάσεων για τη διεξαγωγή συζήτησης σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η πολιτική ανταγωνισμού της ΕΕ μπορεί να στηρίζει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο την Πράσινη Συμφωνία. Ακολούθησε διάσκεψη που διοργανώθηκε από την εκτελεστική αντιπρόεδρο κ. Margrethe Vestager, στις 4 Φεβρουαρίου 2021, στην οποία συγκεντρώθηκαν οι διαφορετικές απόψεις σχετικά με αυτό το σημαντικό θέμα, οι οποίες επίσης ελήφθησαν υπόψη κατά την παρούσα αναθεώρηση.

Σκοπός του παρόντος σημειώματος είναι να αποσαφηνιστεί ο στόχος και το πεδίο της πρότασης αναθεώρησης. Το παρόν σημείωμα συνοδεύει τη δημόσια διαβούλευση σχετικά με τις προτεινόμενες κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του κλίματος, του περιβάλλοντος και της ενέργειας για το 2022 (στο εξής: **ΚΓΕΚΠΕ**).

1. Πλαίσιο

Η Επιτροπή έχει καταστήσει την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία κορυφαία πολιτική προτεραιότητα, με στόχο τον μετασχηματισμό της ΕΕ σε μια δίκαιη και ευημερούσα κοινωνία με μια οικονομία σύγχρονη, ανταγωνιστική και αποδοτική ως προς τη χρήση των πόρων. Οι κλιματικές φιλοδοξίες της Επιτροπής ενισχύθηκαν το 2019 με την ανακοίνωση για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία², που έθεσε τον στόχο των μηδενικών καθαρών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου το 2050. Προκειμένου να τεθεί η ΕΕ σε υπεύθυνη πορεία ώστε να καταστεί κλιματικά ουδέτερη έως το 2050, η Επιτροπή πρότεινε επίσης τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 55 % έως το

¹ ΕΕ C 200 της 28.6.2014, σ. 1.

² Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, 11 Δεκεμβρίου 2019, COM(2019) 640 final.

2030³. Αυτοί οι φιλόδοξοι στόχοι έχουν ενσωματωθεί στο προτεινόμενο κείμενο του νόμου για το κλίμα.

Η επίτευξη των στόχων για ουδέτερο ισοζύγιο διοξειδίου του άνθρακα, αποδοτική χρήση της ενέργειας και των πόρων, καθώς και για κυκλικότητα, μείωση της ρύπανσης, βιοποικιλότητα, και μέτρα που θα συνοδεύουν την πράσινη μετάβαση θα απαιτήσουν σημαντικές προσπάθειες και στοχευμένη στήριξη. Για να επιτευχθούν οι φιλόδοξοι στόχοι που θέτει η Πράσινη Συμφωνία, θα απαιτηθούν σημαντικές επενδύσεις, μεταξύ άλλων και στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Η Επιτροπή εκτίμησε ότι, για την επίτευξη των πρόσφατα αυξημένων στόχων για το κλίμα και την ενέργεια έως το 2030, θα απαιτηθούν πρόσθετες ετήσιες επενδύσεις ύψους 350 δισ. EUR. Το μέγεθος αυτής της επενδυτικής πρόκλησης απαιτεί την κινητοποίηση τόσο του ιδιωτικού όσο και του δημόσιου τομέα με οικονομικά αποδοτικό τρόπο. Αυτό θα επηρεάσει όλους τους τομείς και, ως εκ τούτου, την οικονομία στο σύνολό της.

Οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις θα διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην επίτευξη των στόχων της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και του Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης. Η ανακοίνωση για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία ορίζει συγκεκριμένα ότι οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις θα πρέπει να αναθεωρούνται ώστε να αντικατοπτρίζουν αυτούς τους στόχους πολιτικής, να στηρίζουν μια οικονομικά αποδοτική μετάβαση στην κλιματική ουδετερότητα και να διευκολύνουν τη σταδιακή κατάργηση των επιδοτήσεων για τα ορυκτά καύσιμα, ιδίως τα πλέον ρυπογόνα με παράλληλη εξασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά.

Οι ισχύουσες ΚΓΕΠΕ, οι οποίες χρονολογούνται από το 2014, θα λήξουν στις 31 Δεκεμβρίου 2021. Ως εκ τούτου, στόχος είναι να αρχίσουν να ισχύουν οι νέες κατευθυντήριες γραμμές στις αρχές του 2022.

Το 2019 η Επιτροπή διενήργησε έλεγχο καταλληλότητας της δέσμης μέτρων για τον εκσυγχρονισμό των κρατικών ενισχύσεων, ο οποίος δημοσιεύτηκε στις 30 Οκτωβρίου 2020⁴.

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι ΚΓΕΠΕ και οι κανόνες του γενικού κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία (ΓΚΑΚ) όσον αφορά την προστασία του περιβάλλοντος και την ενέργεια έχουν γενικά επιτύχει τη στήριξη των στόχων για το κλίμα, αλλά ότι ορισμένες πτυχές θα πρέπει να απλουστευθούν και να εκσυγχρονιστούν κατά τρόπο που να ελαχιστοποιούνται οι στρεβλώσεις των συναλλαγών και του ανταγωνισμού. Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία απαιτεί ευρύτερη και βαθύτερη επανεξέταση των ΚΓΕΠΕ ώστε να ανταποκρίνονται πλήρως στην πρόκληση της Πράσινης Συμφωνίας.

Η αναθεώρηση των κατευθυντήριων γραμμών βασίζεται στην αξιολόγηση και σε διάφορες πηγές αποδεικτικών στοιχείων και δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων των ακολουθούμενων πρακτικών, εξωτερικής μελέτης και της συμβολής των ενδιαφερόμενων μερών. Η Επιτροπή συγκέντρωσε απόψεις μέσω ανοικτής δημόσιας διαβούλευσης που πραγματοποιήθηκε το 2020, η οποία θα συμπληρωθεί με τις παρατηρήσεις που θα ληφθούν από την παρούσα δημόσια διαβούλευση.

Παράλληλα, ο ΓΚΑΚ τελεί επίσης υπό μερική αναθεώρηση των σχετικών διατάξεων που συμπληρώνουν εκείνες που ορίζονται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές. Το καλοκαίρι του

³ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, Ενίσχυση της κλιματικής φιλοδοξίας της Ευρώπης για το 2030 — Επενδύουμε σε ένα κλιματικά ουδέτερο μέλλον προς όφελος των πολιτών μας, 17 Σεπτεμβρίου 2020, COM(2020) 562 final.

⁴ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/2044-2012-State-aid-modernisation-package-railways-guidelines-and-short-term-export-credit-insurance-fitness-check_el.

2021 αναμένεται να πραγματοποιηθεί δημόσια διαβούλευση σχετικά με την πρόταση για τις εν λόγω αναθεωρημένες διατάξεις.

2. Σκεπτικό της αναθεώρησης

Τα δύο κύρια δομικά στοιχεία της αναθεώρησης είναι τα εξής:

- διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών σε νέους τομείς (π.χ. καθαρή κινητικότητα, βιοποικιλότητα) και σε όλες τις τεχνολογίες που μπορούν να υλοποιήσουν την Πράσινη Συμφωνία, με δυνατότητα για υψηλότερα ποσά ενίσχυσης (100 % του ελλείμματος χρηματοδότησης) και νέα μέσα ενίσχυσης (π.χ. συμβάσεις επί διαφοράς για άνθρακα)·
- ευελιξία των κανόνων συμβατότητας με απλουστευμένη αξιολόγηση των οριζόντιων μέτρων και εν γένει καμία μεμονωμένη κοινοποίηση για μεγάλα πράσινα έργα στο πλαίσιο εγκεκριμένων καθεστώτων.

Αυτό το ευρύτερο πεδίο εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών πρέπει να συνοδεύεται από διασφαλίσεις ώστε η ενίσχυση να κατευθύνεται αποτελεσματικά εκεί όπου απαιτείται για τη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος, να περιορίζεται σε ό,τι είναι αναγκαίο για την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων και να μην στρεβλώνει τον ανταγωνισμό ή την ακεραιότητα της εσωτερικής αγοράς. Η αναθεώρηση αυτή αποσκοπεί επίσης στη διασφάλιση της εναρμόνισης και της συνοχής με τη σχετική νομοθεσία και τις πολιτικές της ΕΕ στους τομείς του περιβάλλοντος και της ενέργειας.

Όσον αφορά τη σταδιακή κατάργηση των επιδοτήσεων για τα ορυκτά καύσιμα, στις προτεινόμενες κατευθυντήριες γραμμές εξηγείται ότι, κατά κανόνα, τα μέτρα που συνεπάγονται στήριξη των πλέον ρυπογόνων ορυκτών καυσίμων είναι απίθανο να δημιουργήσουν θετικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις και συχνά έχουν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις, καθώς μπορούν να αυξήσουν τις αρνητικές εξωτερικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις στην αγορά. Το ίδιο ισχύει και για τα μέτρα που αφορούν νέες επενδύσεις σε φυσικό αέριο, εκτός εάν αποδειχθεί ότι οι επενδύσεις είναι συμβατές με τον κλιματικό στόχο της ΕΕ για το 2030 και τον στόχο της κλιματικής ουδετερότητας για το 2050. Ως εκ τούτου, στις προτεινόμενες κατευθυντήριες γραμμές επισημάναμε ότι για τα εν λόγω μέτρα δεν είναι πιθανό να συναχθεί θετικό συμπέρασμα όσον αφορά το κριτήριο της εξισορρόπησης (και, ως εκ τούτου, η χορήγηση κρατικής ενίσχυσης είναι απίθανο να είναι εφικτή).

Όσον αφορά την αναθεώρηση των σχετικών διατάξεων του ΓΚΑΚ, στόχος είναι η περαιτέρω διευκόλυνση των πράσινων επενδύσεων με τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής σε εμβληματικούς τομείς, όπως οι υποδομές καθαρής κινητικότητας και η βιοποικιλότητα, καθώς και με την αναθεώρηση των διατάξεων σχετικά με την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων και την αποδοτική χρήση των πόρων, ώστε να καταστούν πιο λειτουργικές. Επιπλέον, οι κανόνες θα καταστούν πιο ευέλικτοι όσον αφορά τον ορισμό των επιλέξιμων δαπανών και των εντάσεων ενίσχυσης.

Στα ακόλουθα τμήματα παρέχεται επισκόπηση των κύριων τροποποιήσεων που εξετάζει η Επιτροπή σε αυτό το στάδιο της διαδικασίας αναθεώρησης. Το προτεινόμενο για διαβούλευση κείμενο του σχεδίου κατευθυντήριων γραμμών δεν είναι οριστικό και θα επανεξεταστεί υπό το πρίσμα των παρατηρήσεων και των αποδεικτικών στοιχείων που θα ληφθούν από την παρούσα δημόσια διαβούλευση.

3. Ενισχύσεις για τη μείωση και την απορρόφηση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, μεταξύ άλλων μέσω στήριξης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας

Για να διευκολυνθεί στον μέγιστο δυνατό βαθμό η επίτευξη των κλιματικών στόχων της Ένωσης, το πεδίο εφαρμογής των προτεινόμενων κατευθυντήριων γραμμών επεκτείνεται σε όλες τις τεχνολογίες που μειώνουν τα αέρια του θερμοκηπίου και βελτιώνουν την ενεργειακή απόδοση. Στο παρόν τμήμα των κατευθυντήριων γραμμών αποφεύγεται σκοπίμως η αναφορά συγκεκριμένων τεχνολογιών, καθώς σκοπός είναι να καταστούν δυνατές όλες οι τεχνολογίες και προσεγγίσεις που μπορούν να συμβάλουν και να διασφαλίσουν ότι οι κατευθυντήριες γραμμές είναι όσο το δυνατόν πιο ανθεκτικές στον χρόνο. Ωστόσο, η στήριξη για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές θα καλύπτεται πλήρως από το εν λόγω τμήμα, και στο πλαίσιο των εν λόγω κανόνων εξακολουθούν να είναι εφικτά ειδικά καθεστώτα για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ώστε να διασφαλίζεται ότι τα κράτη μέλη διαθέτουν τα απαραίτητα εργαλεία για τη στήριξη της επίτευξης των στόχων της Ένωσης όσον αφορά την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές.

Για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και/ή για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, θα είναι δυνατή η χορήγηση ενίσχυσης για το συνολικό καθαρό πρόσθετο κόστος των πιο φιλικών προς το περιβάλλον επενδύσεων και δραστηριοτήτων, και θα είναι δυνατή η χορήγηση ενίσχυσης με διάφορες μορφές —συμπεριλαμβανομένων των συμβάσεων επί διαφοράς— με την επιφύλαξη κανόνων που διασφαλίζουν ότι δεν στρεβλώνεται αδικαιολόγητα η διαμόρφωση των τιμών της αγοράς.

Για την ενίσχυση της διαφάνειας, τη διασφάλιση της κατάλληλης ρύθμισης πρόσθετης ευελιξίας και την παροχή κινήτρων για τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών στον σχεδιασμό των μέτρων στήριξης, οι ΚΓΕΚΠΕ θεσπίζουν απαίτηση δημόσιας διαβούλευσης σχετικά με τα κύρια χαρακτηριστικά του προτεινόμενου καθεστώτος υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

Για να διασφαλιστεί ότι η ενίσχυση είναι αναγκαία, αλλά και για να αποθαρρυνθούν οι ενισχύσεις για λιγότερο αποδοτικές ως προς το κόστος επενδύσεις όσον αφορά την απανθρακοποίηση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προσδιορίσουν σαφώς το κόστος όλων των τύπων έργων που λαμβάνουν στήριξη για την προστασία του κλίματος όσον αφορά το ποσό της ενίσχυσης ανά μονάδα μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που επιτυγχάνεται (μείωση ισοδύναμου EUR/tCO₂). Ωστόσο, δεν θα απαιτείται η χρήση αυτής της παραμέτρου ως βάσης για την επιλογή των έργων που θα λάβουν ενίσχυση.

Για τη μείωση της υπεραντιστάθμισης και των στρεβλώσεων της αγοράς, η ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών αποτελεί τον προκαθορισμένο μηχανισμό για τη χορήγηση ενίσχυσης και τον καθορισμό του επιπέδου της ενίσχυσης. Πλην αιτιολογημένων εξαιρέσεων, η διαδικασία υποβολής προσφορών θα πρέπει, στο μέτρο του δυνατού, να είναι ανοικτή σε ανταγωνιστικές τεχνολογίες στο κράτος μέλος προς επίτευξη του στόχου μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου.

Η Επιτροπή ζητεί επίσης συγκεκριμένες παρατηρήσεις σχετικά με τη συμπερίληψη, στο πεδίο εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών, των ενισχύσεων για την απορρόφηση των αερίων θερμοκηπίου από το περιβάλλον. Οι τεχνολογίες που επιτρέπουν την απορρόφηση των αερίων θερμοκηπίου από τον ατμοσφαιρικό αέρα μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων της ΕΕ, αλλά δεν θα πρέπει να οδηγούν σε μείωση των προσπαθειών για την εξάντληση τυχόν άλλων διαθέσιμων μέσων αποφυγής ή μείωσης των εκπομπών. Επιπλέον, υπάρχουν περιπτώσεις ιδιωτικών, μη επιδοτούμενων επενδύσεων για την απορρόφηση των αερίων του θερμοκηπίου, γεγονός που υποδηλώνει ότι η ενίσχυση ενδέχεται να μην είναι πάντα αναγκαία. Οι παρατηρήσεις θα αποτελέσουν σημαντική βάση για τεκμηριωμένη απόφαση ως προς το εάν το πεδίο εφαρμογής των

κατευθυντήριων γραμμών θα πρέπει να περιλαμβάνει την απορρόφηση αερίων θερμοκηπίου από το περιβάλλον.

4. Λοιπές περιβαλλοντικές ενισχύσεις

4.1. Ενισχύσεις για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και των περιβαλλοντικών επιδόσεων των κτιρίων

Για την επίτευξη του στόχου μείωσης των εκπομπών κατά τουλάχιστον 55 % έως το 2030, η ΕΕ πρέπει να μειώσει τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου των κτιρίων κατά 60 %. Η ανακοίνωση της Επιτροπής για το κύμα ανακαινίσεων⁵ θέτει τη φιλοδοξία να διπλασιαστούν τουλάχιστον τα ποσοστά ανακαινίσεων κατά την επόμενη δεκαετία και να διασφαλιστεί ότι οι ανακαινίσεις θα οδηγήσουν σε υψηλότερη ενεργειακή απόδοση και αποδοτική χρήση των πόρων.

Για να διευκολυνθούν οι ριζικές ανακαινίσεις, τα κράτη μέλη θα μπορούν να συνδυάζουν ενισχύσεις για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων με ενισχύσεις για επενδύσεις που βελτιώνουν τις ενεργειακές ή περιβαλλοντικές επιδόσεις τους, όπως επιτόπιες υποδομές για την παραγωγή και αποθήκευση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, σημεία φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων και εξοπλισμό ψηφιοποίησης.

Για να εξασφαλιστεί ότι η ενίσχυση θα επιφέρει πραγματική βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, θα απαιτηθεί ένα ελάχιστο επίπεδο εξοικονόμησης ενέργειας. Τα μέτρα ενίσχυσης που οδηγούν σε σημαντική εξοικονόμηση ενέργειας θα είναι επιλέξιμα για πράσινη πριμοδότηση.

Στις προτεινόμενες κατευθυντήριες γραμμές περιλαμβάνονται ειδικοί κανόνες σχετικά με τις ενισχύσεις σε εταιρείες ενεργειακών υπηρεσιών (ΕΕΥ) για τη διευκόλυνση της σύναψης συμβάσεων ενεργειακής απόδοσης.

4.2. Ενισχύσεις για την καθαρή κινητικότητα

Για την επίτευξη του στόχου της κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050, η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία καθόρισε την ανάγκη μείωσης των εκπομπών από τον τομέα των μεταφορών κατά 90 %. Η ανακοίνωση της Επιτροπής για μια στρατηγική βιώσιμης και έξυπνης κινητικότητας⁶ επιβεβαιώνει τη φιλοδοξία της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και καθορίζει διάφορα ορόσημα για την επίδειξη της τομεακής πορείας προς την επίτευξη αυτού του στόχου⁷.

Για να διευκολυνθεί η μετάβαση στην καθαρή κινητικότητα, σύμφωνα με τις προτεινόμενες κατευθυντήριες γραμμές, θα είναι δυνατή η στήριξη της αγοράς καθαρών οχημάτων μεταφορών (που χρησιμοποιούνται για αεροπορικές, οδικές, σιδηροδρομικές, εσωτερικές πλωτές και θαλάσσιες και παράκτιες επιβατικές και εμπορευματικές μεταφορές), συμπεριλαμβανομένων των οχημάτων που κινούνται με φυσικό αέριο, εφόσον αποτελούν αναγκαία τεχνολογία γεφύρωσης προς την κινητικότητα μηδενικών εκπομπών, ή τη μετασκευή οχημάτων μεταφοράς. Επιπλέον, το πεδίο εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών θα διευρυνθεί ώστε να προβλέπει τη δυνατότητα των

⁵ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, Κύμα ανακαινίσεων για την Ευρώπη — οικολογικά κτίρια, θέσεις εργασίας, καλύτερη ζωή, 14 Οκτωβρίου 2020, COM(2020) 662 final.

⁶ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, Στρατηγική για βιώσιμη και έξυπνη κινητικότητα — οι ευρωπαϊκές μεταφορές σε τροχιά μέλλοντος, 9 Δεκεμβρίου 2020, COM(2020) 789 final.

⁷ Μεταξύ άλλων, περιλαμβάνεται η φιλοδοξία να υπάρχουν τουλάχιστον 30 εκατομμύρια αυτοκίνητα μηδενικών εκπομπών, 80 000 φορτηγά μηδενικών εκπομπών σε κυκλοφορία έως το 2030 και σχεδόν όλα τα αυτοκίνητα, τα ημιφορτηγά, τα λεωφορεία, καθώς και τα νέα βαρέα επαγγελματικά οχήματα να είναι μηδενικών εκπομπών έως το 2050.

κρατών μελών να στηρίζουν την ανάπτυξη δημοσίως προσβάσιμων υποδομών επαναφόρτισης και ανεφοδιασμού που είναι αναγκαίες για τη λειτουργία καθαρών οχημάτων, χωρίς να παραγκωνίζονται οι ιδιωτικές επενδύσεις στον εν λόγω τομέα.

Κατά γενικό κανόνα, η ενίσχυση θα χορηγείται μέσω ανταγωνιστικών διαδικασιών υποβολής προσφορών, ώστε να διασφαλίζεται ότι θα περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο. Όσον αφορά τις ενισχύσεις για καθαρά οχήματα, οι ΚΓΕΚΠΕ θα παρέχουν ευελιξία στα κράτη μέλη ώστε να προσδιορίζουν την καταλληλότερη μορφή ενίσχυσης και θα επιτρέπουν την κάλυψη του συνολικού πρόσθετου κόστους ιδιοκτησίας. Όσον αφορά τις υποδομές επαναφόρτισης και ανεφοδιασμού, τα κράτη μέλη θα είναι σε θέση να χρηματοδοτούν έργα έως το συνολικό έλλειμμα χρηματοδότησης.

4.3. Ενισχύσεις για την αποδοτική χρήση των πόρων και για τη στήριξη της μετάβασης προς μια κυκλική οικονομία

Το σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία (CEAP)⁸, το οποίο αποσκοπεί στην επιτάχυνση της μετάβασης της ΕΕ σε μια κυκλική οικονομία στο πλαίσιο της μετασχηματιστικής αλλαγής που προωθείται από την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, έχει ζητήσει ρητά να αντικατοπτρίζονται οι στόχοι που συνδέονται με την αποδοτική χρήση των πόρων στο πλαίσιο της αναθεώρησης των κατευθυντήριων γραμμών.

Οι κατευθυντήριες γραμμές θα περιλαμβάνουν ένα νέο τμήμα για την αποδοτική χρήση των πόρων και την κυκλικότητα, το οποίο θα καλύπτει τις ενισχύσεις για επενδύσεις που βελτιώνουν την αποδοτική χρήση των πόρων και την πρόληψη, την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση ή την ανακύκλωση και την ανακύκλωση αποβλήτων ή άλλων προϊόντων, υλικών ή ουσιών.

Ο υπολογισμός των επιλέξιμων δαπανών θα βασίζεται στον προσδιορισμό αντιπαραδείγματος για να διασφαλιστεί ότι η ενίσχυση εξακολουθεί να περιορίζεται στην αντιστάθμιση των περιβαλλοντικών δαπανών. Προτείνεται εναλλακτική μέθοδος υπολογισμού για περιπτώσεις στις οποίες δεν μπορεί να προσδιοριστεί αντιπρόδειγμα. Η μέγιστη ένταση της ενίσχυσης θα ανέρχεται σε 40 % των επιλέξιμων δαπανών, με πριμοδοτήσεις για τις ΜΜΕ, για επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές και για έργα οικολογικής καινοτομίας. Μπορεί να χορηγείται επίσης ενίσχυση μέσω ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών.

Οι ενισχύσεις για λειτουργικές δαπάνες μπορούν να επιτρέπονται σε μεταβατική βάση μόνο για τη χωριστή συλλογή και διαλογή αποβλήτων ή άλλων προϊόντων, υλικών ή ουσιών σε σχέση με συγκεκριμένες ροές αποβλήτων ή τύπους αποβλήτων, με σκοπό την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση ή ανακύκλωση.

4.4. Λοιπές περιβαλλοντικές ενισχύσεις

Μείωση της ρύπανσης

Ένα νέο τμήμα θα καλύπτει τις ενισχύσεις για την πρόληψη ή τη μείωση της ρύπανσης και των εκπομπών εκτός των αερίων του θερμοκηπίου (π.χ. οξείδια του αζώτου, διοξείδιο του θείου, θόρυβος, φωσφορικά άλατα κ.λπ.).

Για να εξασφαλιστεί ότι οι ενισχύσεις προορίζονται για επενδύσεις που έχουν θετικό αντίκτυπο στη μείωση της ρύπανσης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προσδιορίσουν ποσοτικά τα περιβαλλοντικά οφέλη των μέτρων τους. Για να απλουστευθεί ο υπολογισμός των επιλέξιμων δαπανών, οι προτεινόμενες κατευθυντήριες γραμμές προβλέπουν εναλλακτικούς κανόνες αναλογικότητας σε

⁸ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, Ένα νέο σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία — Για μια πιο καθαρή και πιο ανταγωνιστική Ευρώπη, 11 Μαρτίου 2020, COM(2020) 98 final.

περίπτωση που δεν μπορεί να καθοριστεί αντιπαράδειγμα. Η μέγιστη ένταση της ενίσχυσης θα ανέρχεται σε 40 % των επιλέξιμων δαπανών, με πριμοδοτήσεις για τις ΜΜΕ και για επενδύσεις που πραγματοποιούνται σε ενισχυόμενες περιοχές. Μπορεί να χορηγείται επίσης ενίσχυση μέσω ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών.

Θα εφαρμόζονται ειδικοί κανόνες για ενίσχυση με τη μορφή εμπορεύσιμων αδειών.

Αποκατάσταση και βιοποικιλότητα

Το πεδίο εφαρμογής των προτεινόμενων κατευθυντήριων γραμμών επεκτείνεται ώστε να καλύπτει όχι μόνο ενισχύσεις για την απομόλυνση, αλλά και ενισχύσεις για την αποκατάσταση της φύσης και των οικοσυστημάτων, καθώς και για την προστασία και την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας.

Οι προτεινόμενες κατευθυντήριες γραμμές επιτρέπουν στα κράτη μέλη να καλύπτουν έως και τη διαφορά μεταξύ του 100 % του κόστους του έργου απομόλυνσης, αποκατάστασης ή βιοποικιλότητας και της αύξησης της αξίας της τοποθεσίας λόγω της απομόλυνσης ή της αποκατάστασης. Σύμφωνα με την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», δεν μπορεί να χορηγηθεί ενίσχυση στην οντότητα που είναι υπεύθυνη για την πρόληψη και τη διόρθωση της υποβάθμισης και της μόλυνσης του περιβάλλοντος, εκτός εάν είναι αναγκαία η διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής ή της φιλοδοξίας του έργου απομόλυνσης ή αποκατάστασης πέραν των νομικών υποχρεώσεών της.

Μειώσεις φόρου

Υπό το πρίσμα της φορολογικής αυτονομίας των κρατών μελών και της παροχής ευελιξίας κατά τον σχεδιασμό ενός μέτρου υπό μορφή μειώσεων φόρου, οι προτεινόμενες κατευθυντήριες γραμμές περιλαμβάνουν ειδικό τμήμα που παρέχει στοχευμένα κριτήρια συμβατότητας (π.χ. απλουστευμένα, κυρίως απαλλαγή από την απαίτηση ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών). Το εν λόγω τμήμα υποδιαιρείται σε δύο υποτμήματα: i) μειώσεις των περιβαλλοντικών φόρων ή εισφορών που απαιτούνται για ορισμένους τομείς που χαρακτηρίζονται από ένταση πόρων (συνέχιση των υφιστάμενων διατάξεων που περιλαμβάνονται στο τμήμα 3.7.1 των ΚΓΕΠΕ του 2014)· ii) μείωση φόρων και/ή εισφορών εξομοιούμενων προς φόρο, που επιδιώκουν την προστασία του περιβάλλοντος ως πρωταρχικό στόχο τους, δηλαδή παροχή κινήτρων στους δικαιούχους για την ανάληψη έργων ή δραστηριοτήτων που οδηγούν σε λιγότερη ρύπανση ή κατανάλωση πόρων.

Η ενίσχυση δεν πρέπει να υπερβαίνει τον κανονικό συντελεστή ή το ποσό του φόρου ή της εισφοράς που σε διαφορετική περίπτωση θα εφαρμοζόταν. Ανάλογα με το αν η ενίσχυση αφορά επενδυτικές ή λειτουργικές ενισχύσεις, εφαρμόζονται περαιτέρω ειδικές διασφαλίσεις.

5. Ενισχύσεις στον τομέα της ενέργειας

5.1. Ενισχύσεις για την ασφάλεια του εφοδιασμού με ηλεκτρική ενέργεια

Οι προτεινόμενες κατευθυντήριες γραμμές διατηρούν σε μεγάλο βαθμό τους κανόνες των ΚΓΕΠΕ του 2014, ενσωματώνοντας τις κύριες πτυχές της τομεακής νομοθεσίας και κωδικοποιώντας τις ακολουθούμενες πρακτικές από το 2014 —διευκρινίζοντας ειδικότερα ότι οι κατευθυντήριες γραμμές εφαρμόζονται επίσης σε μέτρα συμφόρησης δικτύου και διακοψιμότητας.

Οι προτεινόμενες κατευθυντήριες γραμμές θα επιτρέψουν στα κράτη μέλη να καταστήσουν οικολογικότερα τα οικεία μέτρα για την ασφάλεια του εφοδιασμού (π.χ. με τον καθορισμό αυστηρών εθνικών ορίων εκπομπών ή με την ενσωμάτωση άλλων περιβαλλοντικών κριτηρίων στα οικεία μέτρα για την ασφάλεια του εφοδιασμού).

Για να ενισχυθεί η διαφάνεια και να παρασχεθούν κίνητρα για τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών στον σχεδιασμό αυτών των πολύπλοκων μέτρων στήριξης, θα θεσπιστεί απαίτηση δημόσιας διαβούλευσης υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

5.2. Ενισχύσεις για ενεργειακές υποδομές

Οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις για τις ενεργειακές υποδομές λειτουργούν σε ένα πλαίσιο στο οποίο πολλά, ιδίως μεγαλύτερα έργα, συγχρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία της ΕΕ. Επιπλέον, σημαντικό ποσό των δαπανών του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF) στο πλαίσιο εμβληματικής πρωτοβουλίας ενεργοποίησης προορίζεται να διατεθεί για συγκεκριμένα έργα υποδομής. Οι προτεινόμενες κατευθυντήριες γραμμές επαναλαμβάνουν σαφώς ότι ζητήματα κρατικών ενισχύσεων ανακύπτουν μόνο όταν η υποδομή λειτουργεί εκτός των φυσικών και νομικών μονοπωλίων των διαχειριστών δικτύου.

Το πεδίο εφαρμογής των προτεινόμενων κατευθυντήριων γραμμών θα επεκταθεί επίσης σε νέες κατηγορίες υποδομών που έχουν αποκτήσει μεγαλύτερη σημασία από τότε που θεσπίστηκαν οι υφιστάμενες ΚΓΕΠΕ, όπως οι αγωγοί που προορίζονται για το υδρογόνο και τα αέρια από ανανεώσιμες πηγές, καθώς και πρόσθετες νέες κατηγορίες υποδομών που ενδέχεται να προκύψουν κατά τα επόμενα έτη. Οι επενδύσεις σε αυτές τις νέες κατηγορίες υποδομών θα αξιολογούνται επίσης βάσει των γενικών αρχών αξιολόγησης όσον αφορά την αναλογικότητα και την αποφυγή στρεβλώσεων του ανταγωνισμού.

Τέλος, για να αποφευχθεί ο εγκλωβισμός εγκαταστάσεων υποδομών που σχετίζονται με ορυκτά καύσιμα, θα θεσπιστούν πρόσθετες διασφαλίσεις για τη στήριξη των επενδύσεων σε υποδομές φυσικού αερίου (π.χ. τερματικούς σταθμούς ΥΦΑ), για παράδειγμα με την απαίτηση οι υποδομές φυσικού αερίου να είναι έτοιμες για υδρογόνο ή διαφορετικά να μην δημιουργούν φαινόμενα εγκλωβισμού. Οι υποδομές για άλλες μορφές ορυκτών καυσίμων (κυρίως πετρελαίου) δεν θα περιληφθούν στις προτεινόμενες κατευθυντήριες γραμμές.

5.3. Ενισχύσεις για τηλεθέρμανση και τηλεψύξη

Όσον αφορά την τηλεθέρμανση και τηλεψύξη, θα διατηρηθούν οι απλουστεύσεις που καθιερώθηκαν στο πλαίσιο της ανακοίνωσης σχετικά με το Επενδυτικό Σχέδιο «Βιώσιμη Ευρώπη»⁹ και του υποδείγματος του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας¹⁰. Οι κανόνες αυτοί: α) προσφέρουν τη δυνατότητα αξιολόγησης της αναλογικότητας της ενίσχυσης για το δίκτυο, καθώς και για την πηγή θερμότητας σε σχέση με το έλλειμμα χρηματοδότησης (δηλαδή χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι προηγούμενες εντάσεις ενίσχυσης) και β) διευκρινίζουν ότι, όταν η επένδυση αναβάθμισης δεν πληροί ακόμη το πρότυπο της ενεργειακής απόδοσης, η ενίσχυση μπορεί παρ' όλα αυτά να εγκριθεί υπό την προϋπόθεση ότι στη συνέχεια θα ξεκινήσει περαιτέρω αναβάθμιση για την επίτευξη ενεργειακής απόδοσης εντός τριών ετών.

Επίσης, στην περίπτωση αυτή, θα θεσπιστούν πρόσθετες διασφαλίσεις κατά του φαινομένου του εγκλωβισμού για έργα τηλεθέρμανσης που αφορούν ορυκτά καύσιμα. Σύμφωνα με τη γενική προσέγγιση που περιγράφεται στο τμήμα 2, οι προτεινόμενες κατευθυντήριες γραμμές εξηγούν ότι είναι απίθανο να είναι εφικτή η στήριξη νέας παραγωγής θερμότητας με βάση τα πλέον ρυπογόνα ορυκτά καύσιμα, δεδομένης της απουσίας θετικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων και των πρόσθετων αρνητικών επιπτώσεων της εν λόγω στήριξης. Ωστόσο, θα μπορούσαν να βρεθούν θετικές επιπτώσεις όσον αφορά τη στήριξη για την αναβάθμιση δικτύων μεταφοράς θερμότητας γύρω από μονάδες παραγωγής με βάση τα ορυκτά καύσιμα, εφόσον αυτό δεν έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της παραγωγής ενέργειας από ορυκτά καύσιμα (π.χ. με τη σύνδεση πρόσθετων πελατών).

⁹ Ανακοίνωση της Επιτροπής, προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, Επενδυτικό Σχέδιο «Βιώσιμη Ευρώπη» — Επενδυτικό Σχέδιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, 14 Ιανουαρίου 2020, COM(2020) 21 final.

¹⁰ https://ec.europa.eu/competition/state_aid/what_is_new/template_RFF_district_heating.pdf

Για τη στήριξη έργων παραγωγής τηλεθέρμανσης που αφορούν φυσικό αέριο, τα κράτη μέλη πρέπει να παρέχουν εξηγήσεις για τον τρόπο με τον οποίο θα διασφαλίσουν ότι η επένδυση συνάδει με τη συνολική στρατηγική για την επίτευξη του στόχου της Ένωσης για κλιματική ουδετερότητα έως το 2050.

5.4. Ενισχύσεις για την παύση λειτουργίας εγκαταστάσεων άνθρακα, τύρφης και πετρελαιούχου σχιστόλιθου

Η απομάκρυνση από την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας με βάση τον άνθρακα, την τύρφη και τον πετρελαιούχο σχιστόλιθο αποτελεί μία από τις σημαντικότερες κινητήριες δυνάμεις της απαλλαγής από τις ανθρακούχες εκπομπές στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας στην Ένωση. Οι προτεινόμενες κατευθυντήριες γραμμές θα περιλαμβάνουν κανόνες συμβατότητας για δύο είδη μέτρων που μπορούν να λάβουν τα κράτη μέλη για να στηρίξουν την παύση λειτουργίας σταθμών ηλεκτροπαραγωγής με καύσιμο τον άνθρακα (συμπεριλαμβανομένων τόσο του λιθάνθρακα όσο και του λιγνίτη), την τύρφη ή τον πετρελαιούχο σχιστόλιθο και, δυνητικά, των δραστηριοτήτων εξόρυξης για τα εν λόγω καύσιμα (αναφερόμενες από κοινού ως «δραστηριότητες άνθρακα, τύρφης και πετρελαιούχου σχιστόλιθου»).

Το πρώτο υποτιμήμα αφορά τις ενισχύσεις που χορηγούνται από τα κράτη μέλη για την αντιστάθμιση της προώρης παύσης κερδοφόρων δραστηριοτήτων άνθρακα, τύρφης και πετρελαιούχου σχιστόλιθου, ιδίως για διαφυγόντα κέρδη. Όπου είναι δυνατόν, το ποσό της ενίσχυσης θα καθορίζεται μέσω ανταγωνιστικών διαδικασιών υποβολής προσφορών. Για να εξασφαλιστεί η υλοποίηση των πλέον αποτελεσματικών έργων, θα είναι επίσης αναγκαίος ο ποσοτικός προσδιορισμός του περιβαλλοντικού οφέλους.

Το δεύτερο υποτιμήμα αφορά τις ενισχύσεις που χορηγούνται από τα κράτη μέλη για την κάλυψη έκτακτων κοινωνικών και περιβαλλοντικών δαπανών που προκύπτουν από την παύση μη ανταγωνιστικών δραστηριοτήτων άνθρακα, τύρφης και πετρελαιούχου σχιστόλιθου. Οι κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών που καλύπτονται καθορίζονται στις προτεινόμενες κατευθυντήριες γραμμές. Οι δαπάνες που προκύπτουν από τη μη συμμόρφωση με τους περιβαλλοντικούς κανονισμούς, καθώς και οι δαπάνες που σχετίζονται με την τρέχουσα παραγωγή δεν είναι επιλέξιμες.

6. Ενισχύσεις με τη μορφή μειώσεων εισφορών στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας για τους ενεργοβόρους χρήστες (EIU)

Ο μετασχηματισμός της οικονομίας της ΕΕ σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία χρηματοδοτείται εν μέρει από εισφορές στον τομέα της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας. Στο πλαίσιο αυτό, είναι πιθανό τα κράτη μέλη να συνεχίσουν να χρηματοδοτούν τέτοιες πολιτικές μέσω εισφορών και, ως εκ τούτου, είναι πιθανό να αυξηθούν οι εν λόγω εισφορές. Ορισμένοι τομείς που είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένοι στο διεθνές εμπόριο και εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την ηλεκτρική ενέργεια για τη δημιουργία αξίας μπορούν να αντιμετωπίσουν μεγάλη οικονομική επιβάρυνση κατά την καταβολή των εν λόγω εισφορών. Ως εκ τούτου, οι ΚΓΕΠΕ έχουν επιτρέψει στα κράτη μέλη να θεσπίσουν επιλεκτικές μειώσεις όσον αφορά την καταβολή των εν λόγω εισφορών. Οι προτεινόμενες κατευθυντήριες γραμμές θα εξακολουθήσουν να επιτρέπουν μειώσεις των εισφορών, προκειμένου να αντιμετωπιστεί ο αυξημένος κίνδυνος μετακίνησης των δραστηριοτήτων σε επιλέξιμους τομείς εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε περιοχές χωρίς, ή με λιγότερο φιλόδοξες, περιβαλλοντικές ρυθμίσεις. Η Επιτροπή έχει εντοπίσει αυτούς τους τομείς και έχει θεσπίσει απαιτήσεις αναλογικότητας λαμβάνοντας υπόψη ότι, εάν οι μειώσεις είναι υπερβολικά υψηλές ή εάν χορηγούνται σε πάρα πολλούς καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας, η συνολική χρηματοδότηση της στήριξης της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενδέχεται να απειληθεί και οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και του εμπορίου μπορεί να είναι ιδιαίτερα υψηλές.

Η επιλεξιμότητα καθορίζεται με βάση τα κατώτατα όρια έντασης ηλεκτρικής ενέργειας και έντασης των συναλλαγών σε τομεακό επίπεδο. Οι τομείς είναι επιλέξιμοι εάν έχουν ένταση συναλλαγών τουλάχιστον 20 % σε επίπεδο Ένωσης και ένταση της ηλεκτρικής ενέργειας τουλάχιστον 10 % σε

επίπεδο Ένωσης. Επιπλέον, η Επιτροπή θεωρεί ότι υπάρχει παρόμοιος κίνδυνος σε τομείς που αντιμετωπίζουν ένταση ηλεκτρικής ενέργειας τουλάχιστον 7 % και ένταση εμπορικών συναλλαγών τουλάχιστον 80 %. Το όριο έντασης των εμπορικών συναλλαγών της τάξης του 20 % συνάδει με τις μεθοδολογίες που χρησιμοποιούνται για τον καθορισμό του καταλόγου διαρροής άνθρακα στο πλαίσιο του συστήματος εμπορίας εκπομπών της ΕΕ¹¹ και του καταλόγου των τομέων που θεωρείται ότι εκτίθενται σε πραγματικό κίνδυνο διαρροής άνθρακα λόγω του έμμεσου κόστους εκπομπών σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών¹². Επιπλέον, η Επιτροπή θεωρεί ότι σημαντικός κίνδυνος οι δραστηριότητες σε επιλέξιμους τομείς να μετακινηθούν εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης προκύπτει από τις σχετικές εισφορές μόνο όταν το συνολικό σωρευτικό επίπεδο των εν λόγω εισφορών (πριν από τυχόν μειώσεις) φθάσει σε ένα ελάχιστο επίπεδο κόστους ανά MWh.

Προκειμένου να ληφθεί υπόψη η μεγαλύτερη φιλοδοξία της Πράσινης Συμφωνίας και να κωδικοποιηθεί η υφιστάμενη ακολουθούμενη πρακτική της Επιτροπής, το πεδίο εφαρμογής των μειώσεων θα επεκταθεί σε όλες τις κοινωνικές εισφορές και τις εισφορές απανθρακοποίησης. Το ανταγωνιστικό μειονέκτημα για τους ενεργοβόρους χρήστες θεωρείται ιδιαίτερα εμφανές αν οι εισφορές ηλεκτρικής ενέργειας φθάσουν σε ένα ορισμένο ελάχιστο όριο. Οι μειωμένες εισφορές θεωρούνται αναλογικές αν οι επιχειρήσεις καταβάλουν τουλάχιστον το 25 % των σχετικών εισφορών· ωστόσο, θα υπήρχε επίσης η δυνατότητα να περιοριστεί η ίδια συμμετοχή των επιχειρήσεων στο 1,5 % της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας τους. Προτείνεται επίσης η μερική εναρμόνιση των διατάξεων για τις μειώσεις όσον αφορά τους ενεργοβόρους χρήστες με τις κατευθυντήριες γραμμές του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών, συμπεριλαμβανομένης της θέσπισης πράσινων όρων.

Η Επιτροπή ζητεί συγκεκριμένα παρατηρήσεις όσον αφορά τα εξής σημεία: i) κατά πόσον η ανωτέρω μεθοδολογία είναι κατάλληλη για τον εντοπισμό τομέων που διατρέχουν ιδιαίτερο κίνδυνο να μετακινηθούν εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μετριάζοντας παράλληλα τους κινδύνους που εντοπίστηκαν ανωτέρω όσον αφορά τη στρέβλωση του ανταγωνισμού και του εμπορίου, καθώς και την έλλειψη επαρκούς χρηματοδότησης για τη στήριξη της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και ii) ποιο θα πρέπει να είναι το ελάχιστο σωρευτικό επίπεδο ανά MWh των σχετικών εισφορών που είναι απαραίτητο για να καταστούν δυνατές μειώσεις

¹¹ Κατ' εξουσιοδότηση απόφαση (ΕΕ) 2019/708 της Επιτροπής, της 15ης Φεβρουαρίου 2019, για τη συμπλήρωση της οδηγίας 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τον προσδιορισμό των τομέων και υποτομέων που θεωρείται ότι εκτίθενται σε κίνδυνο διαρροής άνθρακα για την περίοδο 2021 έως 2030

¹² Ανακοίνωση της Επιτροπής: Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με ορισμένα μέτρα κρατικών ενισχύσεων στο πλαίσιο του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου μετά το 2021, 21 Σεπτεμβρίου 2020, C (2020) 6400 final